

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Indvandring, integration og det organiserede civilsamfunds rolle«

(2002/C 125/21)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 31. maj 2001 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Indvandring, integration og det organiserede civilsamfunds rolle«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Beskæftigelse, Sociale og Arbejdsmarkedsmæssige Spørgsmål og Borgerrettigheder, som udpegede Luis Miguel Pariza Castaños til ordfører og Vitor Melícias til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 27. februar 2002.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 389. plenarforsamling af 20.-21. marts 2002, mødet den 21. marts 2002, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Integration og borgerskab

1.1. I 60'erne og 70'erne, hvor indvandringen blev fremmet af de europæiske modtagerlande, var det den generelle opfattelse, at de indvandrere, der kom til Europa, på et tidspunkt ville rejse hjem igen. Men stillet over for den kendsgerning, at indvandrerne var kommet for at blive, har de offentlige myndigheder efterhånden accepteret, at integration i vort samfund er den eneste vej frem for hovedparten af indvandrerne. Dette bør ubestridt være det vigtigste princip i en ny indvandringspolitik ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

1.2. Kommissionen understregede i sin meddelelse om en indvandringspolitik i EU, at de økonomiske og demografiske udviklingsperspektiver for Europa betyder, at indvandring er en afgørende faktor og en nødvendighed for vor udvikling. Derfor må den offentlige politik tage højde for, at det europæiske samfund er og altid vil være et samfund med mange indvandrere, og at der følgerig er behov for en klar og effektiv politik for social integration af indvandrerbefolkningen. Hermed menes samtlige indvandrere — ikke kun dem, der er indvandret i beskæftigelsesøjemed — men også indvandrere, der er kommet via familiesammenføring, flygtninge og personer, som er omfattet af andre former for humanitær beskyttelse.

1.3. Begrebet integration må defineres klart for at være brugbart i alle EU-lande, da opfattelserne af social integration (ikke kun af indvandrere og flygtninge) afhænger af praksis og kulturel tradition.

1.4. Det integrationsbegreb, der foreslås i nærværende udtalelse, defineres som »samfundsborgerintegration«. Det er først og fremmest baseret på gradvis ligestilling af indvandrerne med den øvrige befolkning, hvad angår rettigheder og pligter samt adgang til goder, tjenesteydelser og demokratisk medindflydelse på lige vilkår. EU's charter om grundlæggende rettigheder er et solidt og positivt grundlag, som bør være retningsgivende for ny lovgivning på EU- og nationalt plan.

1.5. Det vigtigste element i ovennævnte integrationsbegreb er ikke behandlingen af de kulturelle aspekter, men begrebet borgerskab. Hvert enkelt land vil tackle kulturforskelle på hver deres måde efter den model, de har udviklet, men dette bør ikke røkke ved princippet om lige rettigheder og pligter. Med andre ord bør indvandrernes kulturmønster ikke påvirke deres status som borgere med samme rettigheder og pligter som den øvrige befolkning.

1.6. Der kan ikke med henvisning til kulturforskelle stilles spørgsmålstejn ved indvandrernes rettigheder. ØSU afviser blankt enhver tilgang, som nægter indvandrerne rettigheder på grund af kulturelle forskelle. For eksempel er religionsfrihed en ret for indvandrere såvel som for resten af befolkningen. Alle grundlæggende menneskerettigheder såvel som de lovfæstede rettigheder gælder også for indvandrerne uafhængigt af deres kultur. Ligesom for rettighedernes vedkommende kan de lovfæstede pligter ikke afvises med kulturforskelle som begrundelse. Indvandrerne kan ikke af kulturelle årsager nægte at overholde lovene eller samfundets spilleregler. Indvandrerne må respektere de demokratiske værdier, som de europæiske samfund har opbygget, og følge de demokratiske kanaler for deres sociale integration.

⁽¹⁾ Se Kommissionens meddelelse KOM(2000) 757 endelig.

⁽²⁾ Begrebet indvandring dækker i denne udtalelse i visse tilfælde også etniske mindretal.

1.7. De kulturelle aspekter er meget vigtige. Den kulturelle forskellighed er et karakteristisk træk ved det demokratiske og pluralistiske Europa. Indvandringen fra tredjelands bidrager yderligere til Europas forskellighed og beriger vore samfund kulturelt. Kultur må ikke opfattes som noget uforanderligt, men bør betragtes som noget, der konstant udvikler sig, og som beriges af de mest forskelligartede input. Med et sådant dynamisk syn på vor kulturelle udvikling bør man tage imod de kulturelle bidrag, som indvandrerne tilfører værtslandets kultur.

1.8. ØSU vil derfor gerne fremhæve indvandringens positive bidrag til Europas kulturelle udvikling og afviser kategorisk enhver fundamentalistisk holdning, som bygger på »faren for kulturfremmedhed« eller »beskyttelse af europæiske grundværdier mod fremmed kulturpåvirkning«. Sådanne indfaldsvinkler strider mod principperne om demokratisk pluralisme og er til skade for de europæiske samfunds sociokulturelle udvikling.

1.9. Social integration hænger i høj grad sammen med indvandrings- og asylpolitikken. Den sociale integration starter samtidig med selve indvandringen, og måden, hvorpå indrejsen finder sted, og de rettigheder, som en indvandrer eller asylansøger tildeles fra første færd, har stor betydning. Illegale kanaler for indrejse og beskæftigelse i undergrundsøkonomien hindrer social integration. Det er derfor vigtigt at udforme indvandringspolitikker, som gør legale indrejsekanaler tilgængelige og giver indvandrerne et bredt spektrum af rettigheder. Om disse spørgsmål har Kommissionen udarbejdet direktivforslag⁽¹⁾, som ØSU har udtalt sig om⁽²⁾.

1.10. Indvandrerne bør have en åben og velvillig indstilling til integration og bør derfor have kendskab til værtslandets sprog, lovgivning og traditioner.

1.11. Det er af fundamental betydning for indvandrernes integration, at de behersker værtslandets sprog. Derfor skal de have tilbud om sprogundervisning.

2. EU-institutionernes tiltag vedrørende politikken for social integration af indvandrerne

2.1. Kommissionen udfolder i overensstemmelse med EU-traktatens bestemmelser og den politiske ramme, der blev

fastlagt af Det Europæiske Råd i Tammerfors, en intens politisk indsats i form af forskellige lovgivningsinitiativer, som ØSU ser positivt på. Imidlertid må ØSU konstatere, at arbejdet i Rådet skrider meget langsomt frem og præges af overdrevent restriktive politiske indfaldsvinkler. Det Europæiske Råd i Laeken forpligtede sig til at anlægge en ny strategi for og sætte øget skub i udformningen af den fælles asyl- og indvandringspolitik. ØSU håber, at dette engagement vil resultere i konkrete fremskridt i Rådet og i en viljefast støtte til Kommissionens initiativer.

2.2. De offentlige myndigheder i EU-landene har gennem de seneste ti år gennemført en politik for social integration af indvandrergrupper. Iværksættelsen af denne politik blev meget forsinket, fordi indvandring oprindeligt blev opfattet som et overgangsfænomen.

2.3. EU-institutionerne har også i mange år ført en politik til fremme af indvandrergruppernes sociale integration. Den har udmøntet sig i initiativer for bl.a. indslusning på arbejdsmarkedet og uddannelse samt i foranstaltninger til bekæmpelse af racisme, fremmedhad og diskrimination.

2.4. Allerede i Kommissionens meddelelse fra 1994⁽³⁾ om indvandrings- og asylpolitik blev det påpeget, at social integration bør være en af de tre søjler i indvandringspolitikken (ved siden af samarbejde med indvandrernes hjemlande og kontrol med migrationsstrømmene). De forslag vedrørende social integration af tredjelandsstatsborgere, som Kommissionen fremsætter i sin meddelelse⁽⁴⁾ om den nye indvandringspolitik, er baseret på lige rettigheder, fremme af den fri bevægelighed, udvikling af foranstaltninger til fremme af tredjelændenes økonomisk og sociokulturelle situation samt foranstaltninger til bekæmpelse af fremmedhad og racemæssig diskrimination.

2.5. Der er gennemført en lang række EU-initiativer på dette område, hvoraf skal nævnes INTEGRA-programmet, der sigtede mod integration på arbejdsmarkedet af dårligt stillede befolkningsgrupper, og som har resulteret i en lang række immigrationsrelaterede projekter, samt det nuværende EQUAL-program⁽⁵⁾, der har lignende mål. Endvidere skal nævnes den europæiske beskæftigelsesstrategi, som blev fastlagt på Luxembourg-topmødet i 1997, hvori der lægges vægt på bekæmpelse af diskrimination på beskæftigelsesområdet.

(1) Se forslaget til direktiv om betingelserne for indrejse og ophold, EFT C 332 E af 27.11.2001, og direktivet om flygtningestatus, EFT C 62 af 27.2.2001.

(2) Se ØSU's udtalelse vedtaget den 16.1.2002 og ØSU's udtalelse i EFT C 193 af 10.7.2001.

(3) Se Kommissionens meddelelse KOM(94) 23 endelig og ØSU's udtalelse i EFT C 393 af 31.12.94.

(4) Se Kommissionens meddelelse KOM(2001) 757 endelig og ØSU's udtalelse i EFT C 260 af 17.9.2001.

(5) Se ØSU's udtalelse i EFT C 75 af 15.3.2000.

2.6. EU-institutionerne har navnlig efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden truffet foranstaltninger til bekæmpelse af fremmedhad og diskrimination, som har enorm betydning i forbindelse med social integration. To direktiver om henholdsvis ligebehandling af alle uanset etnisk oprindelse og ligebehandling på beskæftigelsesområdet såvel som et handlingsprogram til deres gennemførelse er allerede blevet iværksat og udgør et solidt grundlag for udarbejdelse af en politik til bekæmpelse af diskrimination. ØSU beklager dog de unødige forsinkelser, der har været i nogle medlemsstater, i omsættningen af disse to direktiver til national lovgivning.

2.7. Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad, som blev oprettet i 1997, har den vigtige opgave at udarbejde analyser og forslag til en mere effektiv bekæmpelse af racisme og andre former for diskrimination over hele EU.

2.8. Skønt de offentlige myndigheder helt klart har satset på social integration, har den politik, som hidtil er blevet ført, vist sig ganske utilstrækkelig. Dette kommer klart til udtryk i den diskrimination, som indvandrere udsættes for, og som blandt andet giver sig udslag i alvorlige problemer som f.eks. ringere beskæftigelsesmuligheder, ghettodannelse og social udstødelse samt konflikter mellem forskellige befolkningsgrupper, som der er set eksempler på forskellige steder i Europa.

2.9. Den sociale integrationspolitik bør styrkes betydeligt af alle offentlige myndigheder på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan med det organiserede civilsamfunds aktive deltagelse, ellers kan denne politik ikke få den nødvendige effekt. ØSU bekræfter sin vilje til at medvirke aktivt til udviklingen af en ny social integrationspolitik og til inddragelse af det europæiske civilsamfund.

3. Integrationsforanstaltninger

3.1. Der bør udvikles foranstaltninger til fremme af indvandrernes integration i såvel offentligt som privat regi med bred og aktiv inddragelse af interesseorganisationer. En sådan politik skal sigte mod at fjerne hindringerne for indvandrernes adgang til goder, tjenesteydelser, deltagelse i samfundslivet, integration på arbejdsmarkedet, boliger, almen og faglig uddannelse samt universitetsstudier osv.

3.2. En sådan integrationspolitik skal også rettes mod det omgivende samfund for at mindske social diskrimination og

forbedre kommunikationen og forståelsen mellem indvandrere og værtssamfundet, fremme kulturel udveksling, det gensidige kendskab og gensidig deltagelse i så mange fora som muligt. Derfor bør de integrationspolitiske foranstaltninger rettes mod såvel indvandrere som værtslandets egne borgere.

3.3. Politikken til fremme af indvandrernes sociale integration må ikke føre til, at indvandrernes problemer behandles isoleret. Visse politiske tiltag bør sigte specielt mod indvandrere, men de fleste initiativer bør tilskynde indvandrere til at anvende de normale kanaler og tjenesteydelser og lette deres adgang til samfundets goder på lige fod med den øvrige befolkning.

3.4. Det politiske engagement, som integrationen af indvandrere kræver, bør afspejles i en forhøjelse af den offentlige forvaltnings budgetter. På alle myndighedsniveauer på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan bør der udformes handlingsplaner vedrørende integration. Det må erkendes, at den hidtidige indsats har været klart utilstrækkelig, eftersom indvandrernes sociale integration ikke kan betragtes som tilfredsstillende. Denne opfordring til medlemsstaterne om en større integrationspolitisk indsats gælder også kandidatlandene.

3.5. ØSU er ved at udarbejde en udtalelse⁽¹⁾ om den åbne metode til koordinering af indvandringspolitikken.

3.6. Et EU-rammeprogram

3.6.1. Der må på europæisk plan og inden for rammerne af den samlede EU-politik gøres en så hurtig og bred indsats som muligt for at fremme nye integrationspolitikker. For EU's vedkommende må Kommissionen tage initiativ til udarbejdelse af et bredt EU-rammeprogram til fremme af social integration af indvandrere og flygtninge. Programmet skal tilskynde de øvrige institutioner på alle niveauer til at styrke deres integrationspolitik. Dette rammeprogram bør i så stort omfang som muligt inddrage civilsamfundets organisationer, og her kan ØSU spille en meget vigtig rolle.

3.6.2. Indvandringspolitikken skal omfatte foranstaltninger, som tager hånd om indvandrere lige fra deres ankomst til deres faktiske og fuldstændige ligestilling med den øvrige befolkning, hvad angår rettigheder og pligter. Denne udtalelse kan ikke behandle alle rettigheder og pligter, men kun dem, ØSU anser for vigtigst.

⁽¹⁾ Se ØSU's udtalelse »Åben metode til koordinering af Fællesskabets indvandringspolitik«.

3.6.3. Der bør afsættes tilstrækkelige midler til modtagelsen af indvandrere, således at de vilkår, som indvandrerne bydes, fremmer deres integration, uanset hvor de slår sig ned i Europa. ØSU har udarbejdet en udtalelse⁽¹⁾ om forslaget til direktiv om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på beskæftigelse, som foreslår forbedring af vilkårene for indvandring med henblik på beskæftigelse. ØSU har også set nærmere på modtagelsen af asylansøgere⁽²⁾. ØSU foreslår i de relevante udtalelser, at der gøres en indsats for at tilbyde værdige boligforhold, rådgivning om de juridiske spørgsmål af interesse for tredjelandsstatsborgere, oplysnings-tjenester på forskellige sprog, sprogkurser for alle nyankomne, erhvervsvejledning osv.

3.6.4. Indslusning på arbejdsmarkedet er utvivlsomt en af hovedhjørnesteenerne i den sociale integration, eftersom det er en forudsætning for integrationen på mange andre områder. Beskæftigelsespolitikken bør tage hensyn til den nye indvandringspolitik og fremme indvandrerens adgang til beskæftigelse⁽³⁾.

3.6.5. Boligforholdene i de berørte bydele viser tydeligt, om situationen går i retning af integration eller social udstødelse. Mange steder er boligerne og omgivelserne alarmerende indikatorer for de ydmygende forhold, som indvandrerbefolkningen bydes, og for den sociale udstødelse ikke kun af nyankomne, men også af indvandrere, som har været i landet længe.

3.6.6. Fuld adgang til uddannelse, som skal være af kvalitet og tilbydes på ikke-diskriminatoriske vilkår, er et andet aspekt af enorm betydning for indvandrerbefolkningens sociale integration nu og fremover. De kompetente myndigheder skal via passende EU-instrumenter anerkende de akademiske titler og faglige kvalifikationer, som indvandrerne har erhvervet i hjemlandet, og undgå enhver form for diskrimination.

3.6.7. Sundhed og andre sociale tjenesteydelser bør være tilgængelige for indvandrerne på lige fod med den øvrige befolkning. Dette indebærer afskaffelse af alle diskriminatoriske forhold og tilpasning af tjenesteydelser og behandling for at sikre lighed.

3.6.8. Der er brug for handlingsprogrammer på alle niveauer for at beskytte indvandrerne mod racisme, fremmedhad, vold og enhver form for diskrimination. Det er vigtigt, at de offentlige myndigheder, virksomheder, private institutioner, arbejdsmarkedets parter og hele civilsamfundet som en forebyggende foranstaltning deltager i gennemførelsen af disse programmer. Forebyggelse af disse sociale problemer er utvivlsomt den bedste måde, hvorpå man kan forhindre, at de vokser sig større.

3.6.9. Bedre kommunikation mellem europæere fra forskellige kulturer og udvikling af de positive aspekter af den kulturelle forskellighed bør være en opgave for de offentlige myndigheder og civilsamfundet. Kulturel integration af indvandrerne og deres børn bør ske med respekt for deres forskelligartede kulturelle værdier og traditioner, og det bør tilstræbes, at kulturmødet bliver den gængse form for kulturel udvikling i værtslandet.

3.6.10. Der bør etableres passende mekanismer for borgerens deltagelse, som er åbne over for indvandrerbefolkningen. Indvandrerne skal have adgang til forenings-, kultur- og samfundslivet generelt på samme vilkår som den øvrige befolkning. For at nå dette mål skal der sættes ind på forskellige fronter. Dels skal indvandrere have mulighed for at blive medlem af de eksisterende foreninger i værtslandet: beboerforeninger, sammenslutninger inden for uddannelsesområdet, arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger, partier og politiske bevægelser, sportsklubber, faglige sammenslutninger, NGO'er osv. bør have indvandrere som medlemmer. Derfor bør foreningerne ikke blot afstå fra enhver diskriminerende adfærd, men også gøre noget aktivt for at fremme indvandrerens deltagelse på lige vilkår.

3.6.11. Ved tilrettelæggelsen af folkelige begivenheder, hvad enten de er af kulturel, sportslig, religiøs eller anden art, bør der tages hensyn til befolkningens nuværende sammensætning i vore lande, således at indvandrerne også kan føle sig velkomne.

3.6.12. Organisationerne i den almennyttige sektor er meget velegnede til at styrke indvandrerens sociale integration. Deltagelse på lige fod med andre fremmer dialog og interaktion mellem alle mennesker.

3.6.13. Integration af indvandrere forudsætter en stabil politisk indsats for at undgå den udstødelse og ghettodannelse, som i dag kendetegner mange europæiske byer, og som går ud over indvandrerfamiliernes efterkommere. Personer, som er statsborgere i medlemsstaterne og anden- eller tredje generationsindvandrere, udsættes undertiden for diskrimination af fremmedhadsk og racistisk art.

⁽¹⁾ ØSU's udtalelse vedtaget den 16.1.2002.

⁽²⁾ ØSU's udtalelse i EFT C 48 af 21.2.2002.

⁽³⁾ Se ØSU's udtalelse om retningslinjerne for beskæftigelsen for 2002, EFT C 36 af 18.2.2002.

3.7. Et system til overvågning og evaluering af resultaterne

3.7.1. Ud over EU-rammeprogrammet bør der etableres et observationssystem, som gør det muligt at evaluere resultaterne af integrationspolitikkerne. Et sådant system bør baseres på kvalitative og kvantitative indikatorer, så resultaterne kan evalueres. Der skal fastsættes præcise mål og konkrete handlingsplaner og henstillinger til de administrative organer og civilsamfundet såvel på EU-plan som i hver enkelt af medlemsstaterne.

3.7.2. Dette overvågnings- og evalueringssystem, som her foreslås, skal indgå i den åbne koordineringsmetode for den fælles indvandringspolitik, som Rådet vedtager.

3.7.3. Det system, som her foreslås, må baseres på civilsamsfundsorganisationernes, herunder især Det Økonomiske og Sociale Udvalgs, aktive deltagelse.

4. Civilsamsfundets rolle i den sociale integration

4.1. Beskæftigelse og arbejdsmarkedsrelationer

4.1.1. Det er altafgørende for alle mennesker at råde over tilstrækkelige økonomiske midler for ikke at blive socialt udstødt. Et job er den normale måde, hvorpå man skaffer sig økonomiske midler og udvikler sine faglige kvalifikationer. Desuden er jobbet en vigtig ramme om de sociale relationer mellem mennesker, hvad enten der er tale om selvstændig eller lønnet beskæftigelse.

4.1.2. Det er nødvendigt at give indvandrerne lettere adgang til erhvervsuddannelse, beskæftigelse og de dertil hørende sociale tjenesteydelser, hvis den sociale integration skal lykkes. Men reel integration på beskæftigelsesområdet kan ikke siges at være opnået, hvis indvandrerne diskrimineres på arbejdsmarkedet.

4.1.3. Generelt støder indvandrerne på flere vanskeligheder end værtslandets egne borgere, når de vil etablere og drive en virksomhed eller have adgang til arbejdsmarkedet på lige vilkår og finde beskæftigelse af høj kvalitet. At finde beskæftigelse af høj kvalitet er svært for mange sociale grupper og enkeltpersoner, men det er endnu sværere for indvandrerne, uanset om de er ufaglærte eller højt kvalificerede. De faglige organisationer bør fremme indvandrerne erhvervsarbejde på lige fod med andre i det pågældende erhverv uden nogen form for diskrimination.

4.1.4. De offentlige arbejdsformidlinger bør i samarbejde med arbejdsmarkedets parter inddrage nyttige kriterier for en hensigtsmæssig forvaltning af migrationsstrømmene. Jobsøgende indvandrere bør henvende sig til den offentlige arbejdsformidling, hvilket forudsætter at de informeres om denne mulighed. Fagforeningerne og de øvrige organisationer kan spille en meget vigtig rolle i udbredelsen af information. I de områder eller regioner, hvor indvandrerne har særlige problemer med at finde beskæftigelse, bør den offentlige arbejdsformidling kunne iværksætte særlige foranstaltninger for at fremme alle menneskers reelle integration på arbejdsmarkedet uden nogen form for diskrimination.

4.1.5. Arbejdsmarkedets parter, som i vid udstrækning selv forvalter arbejdsmarkedet og er det bærende fundament i det europæiske erhvervs- og samfundsliv, kan spille en vigtig rolle i forbindelse med indvandrerne integration. Ikke desto mindre er situationen på arbejdsmarkedet og de reelle arbejdsvilkår udtryk for, at mange indvandrere arbejder under forhold, som indebærer en overtrædelse af arbejdslovgivningen eller bestemmelserne vedrørende social sikring; i andre tilfælde udsættes de for uacceptabel diskrimination.

4.1.6. Arbejdsmarkedets parter bør under de kollektive forhandlinger leve op til det ansvar, som påhviler dem i forbindelse med indvandrerne integration. Derfor bør de arbejde på at fjerne ethvert diskriminatorisk aspekt af direkte eller indirekte art fra de kollektive overenskomster samt arbejdslovgivning og praksis. Diskrimination kan være rettet mod køn, etnisk eller national oprindelse, kultur, religion, alder osv. Ofte er der flere af disse faktorer, som spiller ind, når en indvandrer diskrimineres.

4.1.7. ØSU foreslår, at arbejdsmarkedets parter på europæisk plan i fuld uafhængighed inden for rammerne af den sociale dialog overvejer at fremme arbejdsmarkedsaftaler og initiativer med henblik på at fremme indvandrerne integration gennem en forbedring af relationerne på arbejdsmarkedet og arbejdsvilkårene og afskaffelse af enhver form for diskrimination.

4.1.8. Der bør altid tages hensyn til, at medlemsstaterne har forskellige ordninger for kollektive forhandlinger, regulering af relationerne på arbejdsmarkedet og social sikring. Men i alle tilfælde er det nødvendigt, at arbejdsmarkedets parter på de forskellige niveauer — medlemsstat, region, sektor, virksomhed — fungerer som vurderings- og forhandlingsinstrument for at sætte skub i integrationen af indvandrerne på arbejdspladserne.

4.1.9. Livslang læring er et vigtigt middel til at fremme reel ligestilling på arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkedet bør styrke indsatsen for at give indvandrere adgang til livslang læring på lige fod med værtslandets egne statsborgere. Indvandrere, der ikke kender sproget i det samfund, hvor de bor, har endnu vanskeligere ved at få adgang til livslang læring og beskæftigelse. Derfor er der behov for særlige uddannelsesforanstaltninger for indvandrere, som ikke taler værtslandets sprog.

4.1.10. Mange mennesker har særlige problemer med deres karriereforløb, som alene skyldes, at de er indvandrere. Derfor må arbejdsmarkedets parter i forskellige fora arbejde for at fremme reel ligestilling mht. til karriere og løn for alle uden nogen form for diskrimination.

4.1.11. Det EU-rammeprogram, som ØSU har foreslået for at forbedre integrationen af indvandrere, bør omfatte mål og foranstaltninger rettet specielt mod arbejdsmarkedets parter, som bør medvirke til programmets gennemførelse.

4.1.12. Retningslinjerne for beskæftigelsespolitikken⁽¹⁾, som udarbejdes hvert år via den åbne koordineringsmetode, bør følge passende kriterier for forvaltningen af migrationsstrømmene og omfatte mål og foranstaltninger for at fremme indvandrernes integration via beskæftigelse.

4.2. Lokalsamfundet

4.2.1. Indvandrere bor undertiden i nedslidte ghettoer, som de offentlige myndigheder har opgivet. Denne form for social udstødelse er desværre et udbredt fænomen i mange europæiske byer og giver ofte anledning til konflikter. Betegnelsen ghetto er berettiget, når der er i en givet bydel er en stor koncentration af personer af samme nationalitet eller kultur ofte kombineret med, at bydelen svigtes af de offentlige myndigheder og forfalder fysisk og socialt. Det er ikke koncentrationen af en bestemt nationalitet, som skaber ghettoen, men derimod den manglende støtte fra de offentlige myndigheder og diskriminationen mht. adgang til goder og offentlige tjenesteydelser samt det sociale og offentlige liv i lokalsamfundet.

4.2.2. De mennesker, som lever under sådanne forhold, lider meget hårdt under ekstrem ulighed og diskrimination. Indvandrernes sociale integration i lokalsamfundet bør være et højt prioriteret mål for det europæiske civilsamfund og de offentlige myndigheder.

4.2.3. Indvandrere skal tilmelde sig folkeregistret i den kommune, hvor de bor, da de via denne administrative formalitet får visse rettigheder og pligter som borger i kommunen, hvilket er det første skridt mod integration.

4.2.4. I de fleste europæiske byer har borgerne sluttet sig sammen i forskellige foreninger, som arbejder sammen med de lokale myndigheder for at forbedre livskvaliteten og fremme gode sociale relationer mellem beboerne. Disse foreninger har forskellige karakteristika, alt efter traditionerne i hvert enkelt land, men de er alle en del af civilsamfundets organisering på lokalt plan.

4.2.5. Disse foreninger bør åbne deres døre for indvandrere, således at der tages hensyn til deres bekymringer, problemer og meninger i programmerne og aktiviteterne. Målet bør være, at alle mennesker, også indvandrere, bliver en aktiv del af lokalsamfundet på lige vilkår. Det frivillige sociale arbejde, hvor indvandrere samarbejder med andre borgere, er et meget positivt bidrag til social integration.

4.2.6. Mange steder har indvandrere meget vanskeligt ved at finde en anstændig bolig. Ofte er de henvist til at bo mange sammen i meget dårlige boliger eller i nedslidte boligkvarterer i forstæderne. At give disse mennesker lettere adgang til en passende bolig er de offentlige og især de lokale myndigheders vigtigste opgave. Derfor er det vigtigt, at lokalforvaltningen råder over socialt boligbyggeri og mulighed for at yde boligstøtte til dem, som har brug herfor (landets egne statsborgere eller indvandrere), på lige vilkår og uden nogen form for diskrimination. God forvaltning af byerne og en effektiv boligpolitik er altid nødvendig for at opnå social integration.

4.2.7. Det sker, at boligejere nægter at leje ud til indvandrere, hvilket er et klart og forkasteligt udslag af fremmedhad og racisme. De lokale myndigheder bør optræde med fasthed for at forebygge og bekæmpe en sådan adfærd, som gør det endnu vanskeligere for indvandrere at få adgang til en passende bolig.

4.2.8. Det er nødvendigt, at indvandrere modtages godt af lokalsamfundet, for at de kan blive integreret. Men undertiden møder nogle naboer indvandrere med fordomme og mistro eller ligefrem med en fremmedhadsk og afvisende adfærd. Mange menneskerettighedsorganisationer gør en indsats for at fremme indvandrernes integration i lokalsamfundet som et vigtigt bidrag til solidaritet og social integration. Disse foreninger iværksætter også oplysningskampagner blandt beboerne for at tilskynde dem til at bekæmpe eventuelle udslag af fremmedhad blandt et mindretal af beboerne. De oplyser også indvandrere om deres rettigheder og pligter i værtssamfundet.

4.2.9. Disse organisationer, som repræsenterer civilsamfundet, bør høres af de offentlige myndigheder i forbindelse med udarbejdelsen og evalueringen af integrationsprogrammer. Desuden bør deres aktiviteter bakkes op.

⁽¹⁾ Se ØSU's udtalelse, EFT C 36 af 18.2.2002.

4.3. Uddannelsessystemet

4.3.1. I vore samfund er det i uddannelsessystemet, at børnene tilegner sig kundskaber og færdigheder og begynder at udvikle deres sociale kompetence og ansvarlighed som borger i samfundet. Det er også uddannelsessystemet, som formidler de sociale og kulturelle værdier til næste generation. Desuden er det et uundværligt politisk instrument til fremme af lige muligheder.

4.3.2. Lige adgang til uddannelsessystemet for indvandrerens børn lige fra førskolealderen er yderst vigtigt for at forbedre den sociale integration. Men disse børn støder ofte på mange praktiske vanskeligheder med at få adgang til og gennemføre en uddannelse på lige vilkår, og de udsættes for klar diskrimination i form af skoler af ringe standard, skolebøger og andet undervisningsmateriale, som ikke er tilpasset deres behov, samt diskriminerende adfærd fra læreres og skolekammeraters side. De offentlige myndigheder bør tage politiske initiativer for at forhindre situationer af denne art, som er uacceptable i europæiske demokratier. Her spiller de ansatte og organisationerne i uddannelsessektoren ligeledes en meget vigtig rolle.

4.3.3. En særlig indsats til fremme af indvandrerkvindernes uddannelse er påkrævet. Sprogundervisning, kendskab til menneskerettighederne, borgerrettighederne og de sociale rettigheder i værtslandet samt erhvervsuddannelse er afgørende for integrationen af indvandrerkvinderne og deres familier i kraft af den forstærkende effekt, som uddannelsen af kvinder har.

4.3.4. Lærernes fagforeninger og organisationer, arbejdsgivere og initiativgrupper bør være med til at fremme lige muligheder for alle børn i uddannelsessystemet, uafhængigt af deres herkomst, etniske og religiøse tilhørsforhold, sprog eller kultur. Ligeledes bør de sammen med de offentlige myndigheder sørge for, at tolerance og pluralisme formidles via uddannelsessystemet.

4.3.5. Man bør sikre sig, at skolebøger og andet undervisningsmateriale ikke indeholder nedsættende bemærkninger om indvandrerne eller andre direkte eller indirekte racistiske eller fremmedhadiske holdninger, om end de kun er antydte, eller negativ omtale af andre kulturer.

4.3.6. Forældresammenslutninger spiller en meget vigtig rolle som led i samfundets deltagelse i skolelivet. Disse sammenslutninger kan spille en meget positiv rolle i indvandrerbørnenes integration og sikre, at de behandles på lige fod med andre børn i skolesystemet. Forældresammenslutningerne bør ligeledes optage indvandrere som medlemmer, så der også tages hensyn til indvandrerens bekymringer og deres børns problemer.

4.3.7. Et af de største problemer, som indvandrerens børn må kæmpe med i skolen, er overgangen til de videregående, herunder erhvervsfaglige, uddannelser. De offentlige myndigheder og civilsamfundets organisationer bør medvirke til at fjerne alle eksisterende hindringer og tage positive initiativer for sikre reel ligebehandling i uddannelsessystemet.

4.3.8. Voksenundervisningen i skolesystemet er et vigtigt element i politikken for social integration. Offentlige myndigheder, menneskerettighedsorganisationer og uddannelsessektorens sammenslutninger må arbejde tæt sammen for at sikre indvandrerne adgang til uddannelse på alle niveauer.

4.3.9. Indvandrerens modersmål er en kulturel værdi ikke alene for de personer, som taler det, men også for værtssamfundet, og derfor bør de offentlige myndigheder fremme undervisningen i indvandrerens sprog og deres anvendelse i uddannelsessystemet. Det er en god ide at indgå aftaler med myndighederne i indvandrerens hjemlande om fremme af kendskabet til deres sprog og kultur.

4.4. Sundheds- og socialvæsenet

4.4.1. I EU er retten til sundheds- og socialtilbud en del af den gældende fællesskabsret, og de offentlige myndigheder har således ansvaret for opfyldelsen af denne forpligtelse inden for rammerne af de enkelte medlemsstaters sundheds- og socialvæsen. Indvandrerne skal have ret til at benytte de offentlige sundheds- og socialtilbud på samme vilkår som landets egne statsborgere uden nogen form for diskrimination. Hvis nogle mennesker udelukkes fra at benytte de sundheds- og sociale tjenester, som de har brug for, er der tale om diskrimination og social udstødelse.

4.4.2. Sammenslutninger af ansatte i den offentlige sektor og af brugerne af offentlige tjenester samt NGO'er bør medvirke til at fjerne de diskriminatoriske hindringer, som ofte gør det vanskeligt for indvandrere at benytte disse tjenester.

4.4.3. Mange indvandrere ved ikke, at de har ret til at benytte offentlige tjenester, og de ved heller ikke, hvordan de fungerer. De offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan bør iværksætte oplysningskampagner på de relevante sprog blandt indvandrerne for at give dem et indblik i de offentlige sundheds- og socialtilbud. De indvandrerorganisationer, NGO'er og civilsamfundsorganisationer, som arbejder på dette felt, bør medvirke til gennemførelsen af disse kampagner.

4.4.4. Der er mange foreninger, religiøse samfund og NGO'er, som i medlemsstaterne arbejder for at udbrede adgangen til sundheds- og socialtjenesterne. Disse sammenslutninger bør optage indvandrere som medlemmer og tage initiativer, som kan gøre det lettere for indvandrere at benytte de offentlige tjenester. De bør også arbejde for, at en del af personalet i den offentlige sektor er særligt uddannet til at tage sig af indvandrere, hvor der er behov herfor. I visse tilfælde vil det være nødvendigt at iværksætte kampagner for at tiltrække indvandrere til sundhedsuddannelserne.

4.4.5. Ovennævnte sammenslutninger og NGO'er bør arbejde for, at de offentlige myndigheder ved forvaltningen af sundheds- og socialtjenesterne tager hensyn til indvandrernes særlige behov og følgelig tilpasser tjenesterne i det nødvendige omfang, især for at løse sprogproblemerne i kommunikationen mellem personalet og brugerne og sikre, at kulturelle og religiøse aspekter tages med i betragtning i relationerne mellem personalet og brugerne.

4.4.6. Fagforeninger og andre sammenslutninger af offentligt ansatte bør inddrages aktivt i gennemførelsen af programmer, som sigter mod at gøre indvandlerne mindre fremmedgjorte over for sundheds- og socialvæsenet. De ansatte bør styrke deres kvalifikationer for at gøre det lettere for indvandrede at benytte de offentlige tjenester.

4.4.7. De offentlige myndigheder og civilsamfundsorganisationerne bør gennemføre bredt anlagte oplysningskampagner, så indvandlerne kan få kendskab til sundheds- og socialtjenesternes eksistens og funktionsmåde og benytte dem på lige fod med den øvrige befolkning.

4.5. *De religiøse institutioner og organisationer*

4.5.1. En religion er ikke blot et trossamfund med fælles ritualer, men bidrager også til at formidle moral- og adfærdskodekser, som i vid udstrækning kan retlede det enkelte menneske og især medlemmerne af de forskellige trossamfund. De fleste institutioner og organisationer med en religiøs tilknytning støtter aktiviteter og værdier af humanitær og velgørende karakter og tilskynder derigennem til en samfundsbevidst, integrationsfremmende adfærd over for indvandlerne.

4.5.2. Undertiden kan ekstremistiske og intolerante religiøse holdninger føre til fremmedhad og udstødelse. I Europas egen historie er der eksempler herpå, som ikke må glemmes. De religiøse institutioner og organisationer bør bekæmpe alle tilløb til fremmedhad i deres egne rækker — ikke mindst de religiøst begrundede.

4.5.3. Der er mange organisationer og institutioner, som med støtte fra de forskellige trossamfund og kirker udfører et humanitært og oplysningsmæssigt arbejde på forskellige områder af samfundslivet. De gør et stort arbejde for at fremme indvandrernes integration.

4.5.4. Disse organer kan iværksætte kampagner i deres menigheder og samarbejde med de offentlige myndigheder og andre civilsamfundsorganisationer for at fremme positiv sameksistens mellem mennesker med forskellig religion og fra forskellige kulturer. De kan ligeledes fremme tværreligiøst samarbejde mellem forskellige kirker eller trossamfund.

4.6. *Sportsklubber*

4.6.1. Sport er i dag andet og mere end fysisk udfoldelse. Især folkesporten kan i mange tilfælde skabe en følelse af fælles identitet og give børn og unge rettesnore for deres adfærd.

4.6.2. Skønt der blandt folkesportens tilhængere undertiden er racistiske, fremmedhadske og voldelige grupper, som bør bekæmpes, er situationen den, at sporten i dagens Europa gør en meget stor indsats for at fremme etnisk og kulturel lighed og fremme social integration.

4.6.3. Foreninger, institutioner og sponsorer inden for folkesporten bør slå hårdt ned på fremmedhadske og racistisk adfærd for at udelukke ekstremistiske grupper fra deres medlemsskare og tilskynde til fordømmelse af en sådan adfærd ved i ord og handling at udsende et klart budskab om lighed mellem alle mennesker. Sportens enorme gennemslagskraft kræver, at de lever op til deres ansvar.

4.6.4. Det er ikke nok at overholde loven — de toneangivende institutioner og organisationer inden for de forskellige grene af folkesporten bør udarbejde en adfærdskodeks for at udrense holdninger eller persongrupper, som krænker menneskers værdighed, og tilskynde til menneskekærlig optræden for at fremme integration.

4.6.5. Det bør sikres, at indvandrere og personer, som tilhører etniske minoriteter, kan deltage i sportsforeninger og -klubber uden at blive diskrimineret eller udelukket fra aktiviteter i den forbindelse.

4.7. *Menneskerets- og borgerretsorganisationer*

4.7.1. Mange forskellige organisationer og institutioner i medlemsstaterne arbejder for at styrke menneske- og borgerrettighederne. Mange af dem har stor erfaring med at kæmpe for lighed og borgerrettigheder.

4.7.2. Indvandrerne i det europæiske samfund mærker problemerne på menneskerets- og borgerretsområdet mere og mere på deres krop. Derfor har ovennævnte organisationer og NGO'er for længst medtaget dette spørgsmål blandt deres mærkesager og aktiviteter.

4.7.3. Organisationer, som er med til at bekæmpe racisme og fremmedhad, er særligt nyttige. De udfører et meget vigtigt arbejde i form af anmeldelse af menneskerettighedskrænkelser, oplysning og mobilisering af befolkningen. Deres indsats for at forebygge racisme og fremmedhad skal fremhæves. Racisme og fremmedhad rettes også mod anden- og tredjegerationsindvandrere, hvilket er et alvorligt nederlag for integrationspolitikken.

4.7.4. De repræsentative organisationer, som arbejder på dette felt, bør høres af de offentlige myndigheder ved udarbejdelsen af integrationspolitikken og inddrages i gennemførelsen af de respektive programmer.

4.8. *Indvandrernes egne organisationer*

4.8.1. Ofte danner indvandrerne selv foreninger med specifikke formål på vidt forskellige områder (modtagelse af nye indvandrere, kultur, religion osv.), som har stor betydning for medlemmernes sociale identitet og deres sociale integration.

4.8.2. De offentlige myndigheder og civilsamfundets organisationer bør etablere samarbejdsbånd med indvandrernes foreninger, som spiller en vigtig mæglerrolle i samfundet, samtidig med at de kanalisere information mellem indvandrerne.

4.8.3. Indvandrernes foreninger bør ved siden af deres andre formål også arbejde for medlemmernes sociale integration og oprette samarbejdsnet.

4.9. *Kvindeorganisationerne*

4.9.1. Særlig stor betydning har kvindeorganisationerne, som arbejder for ligestilling. Mange indvandrerkvinder har særligt store vanskeligheder med at få adgang til beskæftigelse og uddannelse, med at anvende de sociale tjenester og i det hele taget med at udøve deres grundlæggende rettigheder. Kvindeorganisationerne fortjener særlig opmærksomhed og konkret støtte fra de offentlige myndigheder.

4.9.2. Kvinderne spiller en vigtig rolle i integrationsprocessen, ikke kun fordi de støder mod særlige hindringer, som skal overvindes, men også fordi de kan videregive de værdier, som gør det muligt at forlige social integration med videreførelsen af konkrete aspekter af deres oprindelige kultur.

4.10. *Massemedierne*

4.10.1. I det moderne samfund er massekommunikationsmidlerne vigtige formidlere — ikke blot af information, men også af sociale værdier og adfærd samt holdninger af moralsk og politisk art. I nogle tilfælde behandler massemedierne indvandrerspørgsmål på en sensationslysten, lidet vederhæftig og lidet ansvarlig måde.

4.10.2. Mange journalister og medier udfører deres arbejde godt og udbreder integrationsfremmende budskaber i den offentlige opinion. Men der er andre, som fremelsker frygt og usikkerhed i befolkningen, og det giver grobund for racisme og fremmedhad.

4.10.3. Massemedierne bør under fuld overholdelse af ytrings- og informationsfriheden, som er en uadskillelig del af det demokratiske system, fastlægge en adfærd, som modvirker racisme og fremmedhad og fremmer indvandrernes integration.

4.10.4. Massemedierne bør samarbejde med de offentlige myndigheder om gennemførelsen af kampagner til udbredelse af værdier såsom tolerance, kulturel forskellighed og lighed mellem mennesker.

4.11. *De politiske partier*

4.11.1. Enighed mellem de forskellige politiske grupperinger om at arbejde for ligestilling og social integration af indvandrerbefolkningen er af enorm stor betydning for opbakningen om dette projekt fra befolkningen som helhed. De politiske partier bør — ikke mindst under valgkampe — signalere en positiv indstilling til integration.

4.11.2. Den aftale om forebyggelse af racisme og fremmedhad, som de politiske partier i Europa har indgået i Utrecht, er en forbilledlig ramme, som bør følges op på andre nationale, regionale og lokale niveauer.

4.11.3. Indvandrere og etniske minoriteter bør deltage i politiske partier og bevægelser, som på deres side må forhindre enhver form for diskrimination. De politiske partier bør tage initiativ til en positiv indsats for at fremme minoriteters deltagelse i det politiske liv og optagelse på valglisterne på alle niveauer, især ved kommunalvalg.

5. Samme rettigheder, samme pligter. Borgerskab og stemmeret.

5.1. Det er af afgørende betydning for EU's udvikling som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed som vedtaget i Tammerfors (1) at sikre tredjelandsstatsborgere, som opholder sig lovligt i medlemsstaterne, en retfærdig behandling. Derfor er det uomgængeligt nødvendigt at føre en integrationspolitik, som sigter mod at give dem rettigheder og pligter, der er sammenlignelige med andre EU-borgeres rettigheder og pligter.

5.2. I et demokratisk system er det uacceptabelt, at mange indvandrere permanent skal leve under forhold med begrænsede rettigheder. Det er rimeligt, at erhvervelsen af samme rettigheder og opfyldelsen af samme pligter som de øvrige borgere sker gradvist, efterhånden som den enkelte indvandrers ophold i en medlemsstat bliver af stadig mere varig karakter, men efter en vis periode bør ligestillingen være fuldstændig.

5.3. Et stort skridt i denne retning er det direktiv, som Kommissionen har foreslået, om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding (2). Det foreslås her, at denne status opnås efter fem års ophold og giver indvandreren rettigheder, som svarer til EU-borgernes, herunder ret til fri bevægelighed og etablering i hele EU. ØSU har udarbejdet en udtalelse (3) om disse aspekter af direktivet med forslag om visse ændringer. Selvom vedtagelsen af dette direktiv vil være et vigtigt skridt, vil det ikke være ensbetydende med opnåelse af lige rettigheder.

5.4. Adgang til statsborgerskab i den stat, hvor indvandreren bor, indebærer fuld ligestilling mht. rettigheder og pligter. Derfor er det meget vigtigt, at den nationale lovgivning fremmer adgangen til statsborgerskab for indvandrere, som søger herom, og sikrer gennemsigtige procedurer. I det seneste tiår har nogle lande bevæget sig i denne retning, men i de fleste medlemsstater er kravene til opholdets varighed forud for opnåelse af statsborgerskab stadig for strenge og forbundet med besværlige procedurer. Lovgivningen om adgangen til statsborgerskab henhører under medlemsstaternes kompeten-

ce og bør ifølge subsidiaritetsprincippet også gøre det fremover, men det vil være meget positivt med en vis harmonisering af denne lovgivning samt let adgang til statsborgerskab for dem, der ønsker det. Lovgivningen i de stater, som tillader dobbelt statsborgerskab for dem, som ønsker dette, har en positiv effekt på integrationen.

5.5. Men ligestilling mht. rettigheder og pligter må ikke kun afhænge af muligheden for at opnå statsborgerskab i opholdslandet. For mange mennesker er dette ikke ønskværdigt, blandt andet fordi det kan indebære tab af statsborgerskab i hjemlandet. Der skal gives en anden mulighed for at opnå samme rettigheder, og denne kan kun bestå i status som fastboende udlænding. Efter opnåelsen af denne status bør forskellen mht. status mellem fastboende udlændinge og EU-borgere være minimal, og under alle omstændigheder må forskellene ikke berøre vigtige aspekter af social eller borgerretslig art. Derfor bør der gøres fremskridt på områder såsom borgerskab og stemmeret.

5.6. Europæisk statsborgerskab

5.6.1. Traktaten om Det Europæiske Fællesskab fastsætter i artikel 17 og følgende, at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab — som henhører under hver enkelt medlemsstats kompetence — og træder ikke i stedet for dette. Charteret om grundlæggende rettigheder er et skridt i retning af indførelsen af et »medborgerskab« for tredjelandsstatsborgere, som Kommissionen anfører i meddelelsen (4).

5.6.2. Borgernes Europa kan ikke eksistere side om side med et andet Europa for ikke-borgere. Personer, som har fast ophold i EU, skal behandles på samme måde og have samme rettigheder og pligter, som medlemsstaternes egne statsborgere.

5.6.3. Konventet om Unionens fremtid har indledt en proces hen imod en reform af traktaterne og udformning af en ny model for EU. Konventet vil analysere begrebet europæisk statsborgerskab og den rolle, som charteret om grundlæggende rettigheder kan spille.

5.6.4. Forslaget om »medborgerskab«, som er baseret på charteret om grundlæggende rettigheder, og som Kommissionen har fremlagt i sin meddelelse fra november 2000 om en indvandringspolitik i EU, er en af måderne, hvorpå retten til europæisk statsborgerskab kan bringes inden for fastboende udlændinges rækkevidde. Men denne ret kan ikke udøves, eftersom traktaten ikke giver et tilstrækkeligt retsgrundlag.

(1) Se konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Tammerfors.

(2) Se forslaget til direktiv i EFT C 240 E af 28.8.2001.

(3) Se ØSU's udtalelse, EFT C 36 af 18.2.2002.

(4) KOM(2000) 757 endelig.

5.6.5. ØSU foreslår, at konventet om ændringen af traktaterne undersøger muligheden for at tildele tredjelandsstatsborgere med status som fastboende udlænding EU-borgerskab.

5.7. Stemmeret

5.7.1. Et samlet forslag om samme rettigheder og pligter og social integration må nødvendigvis omfatte stemmeret. Dette er en ret af vidtrækkende betydning for den sociale integration, fordi den klart signalerer, hvem der er en del af samfundet, og hvem der står udenfor. Når man lever i et fællesskab, skal man også kunne deltage i valget af dets repræsentanter og være valgbar til dette hverv. En befolkningsgruppe, som ikke har stemmeret, stemples på en vis måde som stående uden for samfundet, hvilket på ingen måde fremmer social integration.

5.7.2. Nogle medlemsstater har allerede givet tredjelandsstatsborgere ret til at stemme ved lokalvalg. Ligeledes kan statsborgerne i en hvilken som helst medlemsstat deltage i valgene til Europa-Parlamentet, også når de bor i en anden medlemsstat end den, hvori de har statsborgerskab.

5.7.3. ØSU foreslår, at konventet om ændringen af traktaterne undersøger muligheden for at give tredjelandsstatsborge-

re med status som fastboende udlændinge stemmeret ved lokalvalg og valg til Europa-Parlamentet.

6. Det Økonomiske og Sociale Udvalg

6.1. ØSU kan som repræsentant for det organiserede civilsamfund spille en nøglerolle i udarbejdelsen og evalueringen af EU-lovgivningsinitiativer til fremme af indvandrernes sociale integration. Ligeledes kan de økonomiske og sociale råd og andre lignende organer i medlemsstaterne spille en meget vigtig rolle på nationalt plan.

6.2. ØSU ønsker at blive inddraget aktivt i alle fora og konferencer om indvandrerspørgsmål, som organiseres af de øvrige EU-institutioner. ØSU ønsker at samarbejde meget aktivt med Kommissionen og Europa-Parlamentet under hele lovgivningsprocessen vedrørende indvandring og asyl.

6.3. ØSU har planer om sammen med Kommissionen at afholde en konference om indvandring og social integration i 2002 med deltagelse af de nationale økonomiske og sociale råd, arbejdsmarkedets parter, andre organer, som repræsenterer civilsamfundet, samt fremtrædende NGO'er, der arbejder for social integration. De øvrige EU-institutioner og -organer vil også deltage i denne konference. Arbejdet på konferencen skal bidrage positivt til udarbejdelsen af EU-rammeprogrammet til fremme af indvandrernes sociale integration.

Bruxelles, den 21. marts 2002.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg
